

Raadsinformatiememo

Datum donderdag 22 maart 2018
Ons kenmerk 18.040817
Aan De Gemeenteraad
Kopie aan
Van College van burgemeester en wethouders
Onderwerp Gemeentefonds Maartcirculaire 2018

Geachte dames en heren,

Op 21 maart 2018 is de maartcirculaire gemeentefonds 2018 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ontvangen.
Dit is een extra circulaire, in het licht van de gemeenteraadsverkiezingen, met de daarin verwerkt de financiële gevolgen van het Regeerakkoord en de programmastart van het Inter Bestuurlijk programma.

Algemeen

Het kabinet Rutte III staat voor een aantal urgente maatschappelijke opgaven met een wederzijdse afhankelijkheid tussen de verschillende overheidslagen. De vervlechting tussen die opgaven vraagt om samenwerking. Het opereren als één overheid draagt bij aan het vertrouwen van de burger. Daarom hebben op 14 februari 2018 het kabinet, VNG, IPO en Unie van Waterschappen een zgn. Inter Bestuurlijk Programma (hierna: IBP) afgesproken, genaamd 'Samen meer bereiken'. De overheidslagen werken samen op basis van gelijkwaardig partnerschap.

Het gaat om de volgende opgaven:

1. Samen aan de slag voor het klimaat.
2. Toekomstbestendig wonen.
3. Regionale economie als versneller.
4. Naar een vitaal platteland.
5. Merkbaar beter in het sociaal domein.
6. Nederland en Migrant goed voorbereid.
7. Problematische schulden voorkomen en oplossen.
8. Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving.
9. Passende financiële verhoudingen.
10. Overkoepelende thema's

Voor een toelichting op bovenstaande punten wordt verwezen naar "Programmastart IBP".

Wat betreft de financiële uitgangspunten is afgesproken dat alle overheden zich financieel inzetten voor de opgaven. Daartoe stelt de rijksoverheid accres en andere middelen (IU/DU, enveloppen) beschikbaar in het gemeentefonds. Het kabinet gaat er van uit dat gemeenten vanuit eigen middelen een bijdrage zullen leveren.

De VNG vindt dat een redelijk uitgangspunt, maar is tevens van mening dat gemeenten zelf moeten kunnen bepalen hoe ze het geld uit het gemeentefonds willen inzetten. De uitkomsten van de gezamenlijke afspraken worden gemonitord.

Financiële gevolgen

(x € 1.000)	2018	2019	2020	2021	2022
Algemene uitkering volgens (meerjaren) begroting	61.001	61.177	61.338	61.351	61.351
Accres	742	1.672	2.888	3.875	5.150
Jaar 2019 basisjaar		657	662	666	670
Voorziening knelpunten SD	-237	0	0	0	0
Stelpost plafond BCF	-438	-529	-716	-874	-1.064
Veilig Thuis intensivering	-30	-60	-60	-91	-91
Sociaal domein	0	532	532	532	493
WMO	-5	60	60	60	60
Overig	-15	-56	-17	56	181
Totaal mutaties maartcirculaire	17	2.276	3.349	4.224	5.399
Algemene uitkering na maartcirculaire	61.018	63.453	64.687	65.575	66.750

Algemeen

Tegenover bovenstaande hogere algemene uitkeringen voor de jaren 2018 en verder staan ook hogere uitgaven of lagere inkomsten als gevolg van het IBP en de invoering van het abonnementstarief bij de Wmo (zie toelichting bij onderdeel Sociaal domein). Ook moet uit de hogere algemene uitkeringen de inflatie op onze lopende budgetten en de cao-stijgingen van ons personeel betaald worden.

Accres

Het kabinet gaat verder met de normeringsmethodiek, beter bekend als 'samen de trap op en af'. Met ingang van 2018 wordt het systeem van de Netto Gecorrigeerde Rijks Uitgaven (omvang was voorheen in 2018: ± € 100 miljard) vervangen door de Netto uitgaven onder het uitgavenplafond (omvang is nu in 2018: ± € 240 miljard), wat een bredere basis geeft en daarmee een stabielere ontwikkeling van het gemeentefonds. In de praktijk betekent het vooral dat de kaders Sociale zekerheid en Zorg nu ook meetellen. Op zich logisch nu sinds 2015 gemeenten extra taken uitvoeren op deze gebieden. Ook andere correcties zijn vervallen zoals ontwikkelings samenwerking en afdrachten aan de EU.

De rijksuitgaven lopen behoorlijk op. Dat kent drie oorzaken

1. Beleidsintensiveringen door het kabinet Rutte III met een omvang van ± € 14 miljard
2. Toepassen van een hogere loon/prijs mutatie dan voorzien in de Miljoenennota 2018 cq de septembercirculaire 2017
3. Autonome groei.

Door de hogere rijksuitgaven en de normeringsmethodiek stijgen ook de accessen voor de gemeenten.

Jaar 2019 basisjaar

Voor de (meerjaren)begroting 2019-2022 is het jaar 2019 het basisjaar. De uitkeringsfactor voor 2019 wordt daarom aangepast van constante prijzen naar lopende prijzen. Dit betekent dat er nu rekening is gehouden met de inflatiecorrectie voor 2019. Dit werkt ook door in de jaren 2020 en verder. Dit is een voorlopige aanpassing onder voorbehoud van de definitieve uitkeringsfactor, die in de meicirculaire 2018 zal worden bekend gemaakt.

Voorziening knelpunten sociaal domein

De VNG heeft zich bij het sluiten van het IBP sterk gemaakt voor het instellen van een stroppenpot. Er zijn teveel gemeenten die tekort komen op het sociaal domein, met name door vermeende verdeelstoornissen bij de Jeugdzorg. De rijksoverheid herkent zich hier niet in, maar is akkoord gegaan om de discussie voor eens en voor altijd af te sluiten. Afspraak is dus nu dat voor het jaar 2018 een pot van € 200 miljoen wordt gevormd, die het ministerie VWS en de gezamenlijke gemeenten ieder voor de helft voeden. De leden van de VNG moeten hier nog wel akkoord mee gaan, dat wordt geagendeerd op de ALV van juni 2018. Daardoor zal pas bij de septembercirculaire 2018 hiervan een financiële vertaling worden gegeven. Het aandeel van de gemeenten ad € 100 miljoen wordt uitgenomen uit het gemeentefonds, iedere gemeente betaalt naar rato mee door een verlaging van de uitkeringsfactor met $(100 : 12,5 =)$ 8 punten. Rijk en gemeenten storten in een decentralisatie-uitkering. Vervolgens kunnen gemeenten daar een beroep op doen. De verdeling van het bedrag van € 200 miljoen zal worden aangeleverd door de VNG.

Stelpost plafond BCF

In de septembercirculaire 2017 is een optimistische reeks opgenomen van verwachte onderschrijdingen van het plafond, dus toevoegingen aan het gemeentefonds. Nu de recessie voorbij is zullen gemeenten de opgelopen investeringsachterstand willen inlopen, zeker met toenemende accessen. Ook zullen declaraties toenemen door wettelijke maatregelen als het vervallen van de zgn. koepelvrijstelling en de sportvrijstelling. Daarnaast stijgt in de berekening van het ministerie van Financiën het plafond terwijl de lasten gelijk blijven. Dat geeft al een kunstmatige ruimte. Een ruimte die in de startnota nog groter wordt door toenemende accessen als gevolg van de gewijzigde normeringsmethodiek. Het Ministerie geeft zelf ook aan in deze circulaire dat zij verwachten dat de ruimte onder het BCF plafond zal afnemen.

Dit was in de voorgaande circulaire ook al het geval. Toen hebben we met uw raad afgesproken, deze (fictieve) ruimte niet als baat op te nemen. Deze lijn volgen we ook in het bovenstaande cijferoverzicht waarin wij rekening houden met een stelpost onderuitputting Btw Compensatie Fonds plafond voor de in de algemene uitkering opgenomen bedragen voor dit plafond.

Veilig Thuis intensivering

Met de aanscherping van de Wet Meldcode en de radarfunctie Veilig Thuis wordt de taak van Veilig Thuis verder geïntensiveerd. Voor de hiermee samenhangende kosten is met het IBP afgesproken dat gemeenten deze kosten zelf uit het gemeentefonds zullen dekken. Vanuit de algemene uitkering worden middelen toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang, zodat het geld terecht komt bij de gemeenten die de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling vormgeven..

Sociaal domein

Het integreerbare deel van de integratie-uitkering Sociaal domein (IUSD) gaat met ingang van 2019 op in de algemene uitkering en gaat daarmee deel uitmaken van de trap-op-trap-af systematiek. Onder het integreerbare deel wordt verstaan:

- o IUSD Wmo, alle onderdelen met uitzondering van Beschermd wonen, € 2,1 miljard;
- o IUSD Jeugdhulp, alle onderdelen met uitzondering van Voogdij/18+ , € 3,0 miljard;
- o IUSD Participatie, onderdeel Re-integratie klassiek, € 0,5 miljard;
- o IU Wmo, onderdeel Hulp bij het huishouden, € 1,25 miljard.

De precieze uitwerking van de overheveling in de verdeelmodellen volgt in de meicirculaire 2018.

De stijging van het onderdeel sociaal domein betreft het onderdeel Wmo 2015 en is het gevolg van het abonnementstarief Wmo en de Groeirimte 2019.

In het regeerakkoord is opgenomen dat de huidige eigen bijdragesystematiek Wmo per 1 januari 2019 wordt vervangen door een abonnementstarief van € 17,50 per vier weken voor een huishouden dat gebruik maakt van een Wmo voorziening.

Hierbij wordt aangetekend dat het uitgangspunt is dat het Rijk de helft compenseert en dat het abonnementstarief een aanzuigende werking kan hebben op de mate van gebruik van de voorzieningen. Hier staan dus uitgaven en lagere inkomsten tegenover.

Wet maatschappelijke ondersteuning/huishoudelijke hulp

Deze stijging wordt veroorzaakt door de verwerking van de groeiruinimte 2019 in de cijfers.

Overig

Dit betreft de aanpassing van de aantallen en de inkomensmaatstaven op basis van de meest recente ramingen van het Rijk.

Advies

Deze circulaire laat zien, dat we de komende jaren extra middelen vanuit de algemene uitkering ontvangen. Hiermee kunnen we een aantal problemen uit de huidige meerjarenbegroting oplossen. Hieronder geven we dat cijfermatig weer.

Advies inzet middelen maartcirculaire	2019	2020	2021	2022
<i>(bedragen x € 1.000)</i>				
Extra middelen maartcirculaire	2.276	3.349	4.224	5.399
Veilig Thuis intensivering	-60	-60	-91	-91
gelabeld voor sociaal domein	-532	-532	-501	-501
saldo meerjarenbegroting	441	0	-810	-810
groei budget openbaar gebied				-300
vervallen opbrengst precario				-800
loon - en prijsontwikkeling 2019 2,7%	-986	-986	-986	-986
Restant extra middelen	1.139	1.771	1.836	1.911

Toelichting:

De extra middelen in het sociaal domein zijn hard nodig binnen dit domein. Sterker nog, we denken hier niet genoeg aan te hebben. Hieronder noemen we de extra uitgaven en risico's die we verwachten. Voor de uitvoering van de jeugdwet denken we gemiddeld € 500.000 per jaar extra nodig te hebben. Dit baseren we op prognoses van de zorgleveranciers. De invoering van een abonnementstarief voor Wmo voorzieningen zal tot een inkomstendaling van € 300.000 leiden. Wij denken ook extra geld nodig te hebben voor onderwijshuisvesting omdat we verwachten dat aanbestedingen vanwege de aantrekkende economie hoger uit zullen vallen. Wij denken hierbij aan € 50.000 structureel. Tot slot denken we jaarlijks € 450.000 nodig te hebben voor Zorginfrastructuur. Dit betreft alle ontmoetingspunten/-centra.

Met het eenmalige overschot van 2016 hebben we enkele beleidsinvesteringen gedaan met een tijdelijk karakter. Het kan zijn dat er nog extra middelen nodig zijn om dit goed af te ronden dan wel dat er structurele lasten uit voortvloeien.

In de maartcirculaire stijgen de budgetten voor het sociaal domein met € 501.000. Rekening houdend met het bovenstaande zal rekening gehouden moeten worden met een mogelijk tekort van € 798.000.

Het Inter Bestuurlijk Programma rept ook over extra intensiveringen binnen het sociaal domein. Welke effecten dit voor onze begroting heeft, is nog niet bekend. Het saldo meerjarenbegroting, groei openbaar gebied en vervallen opbrengst precario zijn toegelicht in de begroting 2018 en in de factsheets.

Het Rijk gaat uit in haar berekening van de algemene uitkering van een loon- en prijsontwikkeling van 2,7% gemiddeld voor het jaar 2019. Voor de volgende jaren gaan we uit van constante prijzen, dus zonder inflatie. In 2019 komt er een nieuwe cao voor ons personeel. Voor nu ramen we een percentage, gelijk aan dat van het Rijk.

De groei van het budget voor openbaar gebied gaat door tot en met 2025. Dan is het niveau van sober en doelmatig bereikt. Er zou nu ook gekozen kunnen worden voor een versnelde groei.

Voor het restant van de extra middelen geven wij in overweging dit in te zetten voor de 10 opgaven vanuit het IBP met als bijzonder aandachtspunt klimaat/duurzaamheid, voor investeren in de organisatie om diverse projecten vlot te trekken en extra middelen voor openbaar gebied boven sober en doelmatig.

Namens het college van burgemeester en wethouders,
De portefeuillehouder,

Jan Steven van Dijk